

en, om die
er dan een
gebaar van
anen doen
naar buiten
iet staat nu
llen we op
quentie van
ing zoeken.
ik denk aan
tijd wij in
ar Amerika
tellen, welke
dommen, en
te; hier is
erspectief!

icht het in-
ctieve, maar
etro-spec

opzettelijke
waarop men
d niet ge-
eerd; waar-
ekje niet
zeggen, als:
zooeven af-
vinden. We
g, inhoeverre
der G. S. B.
n, opzettelijk
oprichtings-
van de tijds-
u de indruk
oel van reli-
erst naar de
het gemeen-
d toe te be-
lijver geprik-
aten, maar
aanpakken" (1
tijd) — maar
lter gesteld.
Praten over
en zullen?

nu weer de
het 8e Con-
en verleden,
ter G. S. B.

kele jaren ver-
van wat aan-
koring gaf, in
revolutionair,
in onze Gers-
ok over (dezen
oorden, een
onze beweging
rogen aan ons

en van „rück-
e zichzelf als
en niemand
chter niet en
gd, toen Karel
breken. Toen
deze trouwe-
tanks zijn on-
ellendigste om-
gebleven. En
ast, indien hij
en rechten te

uitnemendheid
op volmaakte
hem ongeroep
stelen getuige-
gen we daarin
en gave zede-
enshouding.

voorte ste-
ghermonde.

ast was Egge-
arnaerde boos-
almineerde, dat
zou willen be-
w van Elegast
g het dan ook
uwe ridder zo
s.

d, dat hij niet
a, doch hoven-
ustigd; dat dus
erd was.

ij Eggheric

ons zien, dat
van inbreken
arel voor 'n vol-
afhankelijk was
zich had ver-
ent nog dood-
les zo bestuurt
sie uit trekken
ast had gehan-
weg was, want
leefde.

voorbijgegaan, dan bestond onze beweging thans niet en zouden wij hier vermoedelijk niet bijeen zijn op dit ons achtste Congres.

Maar wat den toestand van later tijd betreft, wordt ons meegedeeld, dat de vraag heeft beziggehouden.

„of onze beweging moest zijn een voortzetting van de oude gedachte, uit herstelling en nood geboren, dan wel los van deze omstandigheid beschouwd moest worden”.

Hieruit blijkt dus wel, dat de periode van nuchtere reflectie wel waarlijk gekomen is in het leven der G. S. B. Zelfs is zij zoo sterk op den voorgrond getreden, dat de vraag naar wijze en conditie van het lidmaatschap er door beheerscht werd.

Nadat immers meer dan eens de gedachte van formuleering van een aangenomen grondslag was aan de orde gesteld, en nadat voorstellen, die in deze richting pleitten, waren afgewezen met de bewering, dat de doelstelling (dat ieder zich meer bewust in denken en doen zou richten naar de geref. levens- en wereldbeschouwing) tevens den grondslag liet zien, heeft het verschil van meening in dezen zelfs verandering in de organisatie helpen aanbrengen. Men is — om de moeilijkheid te ontzeilen en tot een voorloopige beslissing te geraken — gekomen van het lidmaatschap als groep (corps) tot individueel lidmaatschap.

Aanleiding hiertoe was, naar mij uit officiële bronnen blijkt, het feit, dat in de drie corpora niet ieder ingenomen was met den gang van zaken in de G. S. B. Er waren er, die te weinig houvast er aan hadden, en die graag positief werk wilden aanvatten op scherp gestelden grondslag. Anderen vonden de G. S. B. wat te pietistisch. Derden voelden meer voor de gezelligheidsvergaderingen van het Corps, dan voor de toch altijd meer serieuze, redeneerende werkzaamheden van de G. S. B. En — waarom het verzwegen? — Niet allen, die gereformeerde heetten, waren bewust en met hart en ziel gereformeerd. Feit is, dat in de corpora wel leden waren, die toch nooit zich geheel en al voelden saamgegroeid met de gereformeerde belijdenis.

Ik ga nu niet de oorzaken van dit (overigens volkomen begrijpelijke) feit na (dat komt straks nog wel). Het feit zelf is alleen te constateeren.

Want men verstaat daardoor te gemakkelijker, dat er studenten waren, die niet veel voelden voor de bestaande regeling van de organisatie der G. S. B. Eerst waren de corpora tot elkaar getreden; wie dus lid van het corps was, die kon zich, en moest zich automatisch ook als lid der G. S. B. aanmerken. Maar er waren er, die over dat „gedwongen lidmaatschap” zich beklagden. Het corps lostaten wilden ze niet, want het had vele fysieke en psychische lekkertijen; doch de strenge spijze van de G. S. B. was meer pneumatisch,

en dus kwalijker te verteren; zij moest maar voor de magen blijven, wier magen er tegen konden. Deze, soms ondergrondse, soms ook bovengrondse, anti-G. S. B. strooming (het verzet was soms tegen de G. S. B. zelf, soms alleen tegen het gedwongen lidmaatschap gaande gemaakt) bracht de corpora, die er last van hadden, in moeilijkheid. Enerzijds werd de onderlinge verhouding van de corpsleden er door bezwaard; anderzijds bleek het ideaal der G. S. B. praktisch verbleekt en was van intensieve samenwerking geen sprake meer. Men ondervond het; dat Paulus' woord: „ik jaag er naar” alleen goed kan worden nagezegd, wanneer en voorzover kan voortgaan: „waartoe ik ook gegrepen ben”.

Om nu uit de moeite te geraken, heeft men niet zich bewust en opzettelijk uitgesproken over zijn grondslag, en dan in de corpora dien grondslag besproken. Dit ware ook een methode geweest. Daarbij had een herinnering aan de leuze van „den hartstocht voor de werkelijkheid” er toe kunnen leiden, dat niet zoozeer de vraag kwam: wilt gij uit de G. S. B. heengaan?, als wel de logisch voor een gereformeerd corps vooraf te stellen vraag: wilt gij lieden niet uit ONS MIDDEN heengaan? Maar neen — men heeft ook toen zijn heil gezocht, niet in formuleering van grondslag, doch in verandering van organisatie. Reeds was meermalen aanbevolen, de officiële samenwerking der gereformeerde studentencorpora te ontbinden en een speciaal Geref. studentenbond („bond”! maar het werd: „beweging”) te stichten, waarvan ieder, die wilde, persoonlijk voor zichzelf lid kon worden. Lichtzijde in dit plan was: zuivering van toestanden en een afgeperste concessie aan de werkelijkheid, die de zelfcritiek kon leiden tot erkenning, dat de „hartstocht voor de werkelijkheid” toch van den aanvang af niet zoo groot en hevig geweest was, als men meende. Het toetreden tot zulk een bond zou altijd een bewuste, op eigen keuze berustende daad moeten zijn. Men zou meer weten, welk vleesch men in de wederzijdsche kuipen had. Het ideaal zou meer nabij komen en na de eerste (vrij langdurige) periode van onvruchtbaarheid kon men hopen op een tijd van meer stelselmatigen arbeid van ook aan het doel van de G. S. B. waarlijk toegewijde werkers.

Er waren ook wel bezwaren (we komen er nog op terug maar — in elk geval was dit een begin van oplossing! Of voor het minst een goedbedoelde poging daartoe. Men kan den gedachtengang wel volgen.

En de teeling is geworpen. Als een soort van compromis is toen aangevaard de regeling van het individueel lidmaatschap. Het behooren tot het corps sloot niet meer in zich de saamhorigheid met de G. S. B. Zoo althans is het in de meerderheid der corpora geworden.

Hiermee was de geschiedenis nog niet uit; zo

'n wonderlike tegenstelling toch — die onkreukbare trouw van de onrechtvaardig behandelde vazal en het laaghartige hatelike verraad van de begunstigde vazal!

Tuis gekomen, riep hij onmiddellijk zijn geheime raad bijeen en men besloot Eggheric in de val te laten lopen.

Regel 1113—1181. Eggheric loopt in de val, doch wil z'n verraad niet bekennen, waarop Elegast wordt opgeroepen tot 'n tweekamp.

Toen Eggheric met zijn mannen gevangen was genomen en loochende, dat hij 'n aanslag op de koning in de zin had, liet de koning Elegast halen, die onmiddellijk bereid was, de pas verkregen kostbare schatten in de steek te laten en het uiterste bewijs af te leggen van vazallentrouw — ja, z'n leven voor de eer van z'n vorst daadwerkelijk in de waagschaal te stellen, was de grootste gunst, die God hem kon bewijzen. Veel meer dan hebzuchtig dief, zien we hier weer, is Elegast ideaal-trouw vazal.

Regel 1182—1267. Elegast geeft z'n getuigenis en aanvaardt het kampgericht met Eggheric.

Elegast sprak het schuldig over Eggheric uit en staafde zijn bewering door de opgevangen bloeddruppels aan de ontstelde raadslieden te tonen. Duidelijk stelde Elegast tegenover Eggheric's beledigingen in het licht, dat hij ridder in ideale zin was, en Eggheric 'n verrader en 'n moordenaar.

Regel 1268—1402. Het kampgericht tussen Elegast en Eggheric.

Elegast, zagen we, was 'n ideale vazal en 'n gave zedelijke persoonlijkheid. Eggheric daarentegen 'n zedelijk laagstaande figuur en 'n ontrouwe vazal. Ter gelegenheid van de voorbereiding van het kampgericht laat de dichter ons zien, wat de eigenlijke oorzaak van die tegenstelling is. Eggheric was 'n vrome ridder, die Gods hulp zocht en Hem om genade smeekte, maar Elegast maakte het kruis teken niet en had niet tot God. Onvoorbereid liep hij in het gevecht. Na 'n langdurige strijd, waarin Elegast zich 'n kloek en hoogst edelmoedig ridder betoonde, sneuvelde Eggheric.

Toen was de koning zeer verheugd en sprak hij de woorden uit, die beschouwd mogen worden als de grondgedachten uit te drukken, die in dit gedicht zijn verwerkt:

bleef nog naverken, vooral in den engeren kring van een der corpora. Maar meer bijzonderheden zijn niet noodig.

Thans leg ik alleen maar vast, dat ook deze reorganisatie nog altijd naliet, scherp den grondslag van samenwerking in de G. S. B. vast te stellen.

En hierin is nu, als ik het wel zie, een leemte. Wil men het woord „gapen”, mij ook goed. Een gapende leemte dan.

Want ik meen, dat de logica, zoowel van feiten als van beginselen en van begeerten, riep en roept en roepen zal om een nadere beginselverklaring. Doch daarover straks.

K. S.

LITERATUUR EN KUNST.

Kingmans, Toen de Wolken samenpakt.

Onder de vele romans, die de nieuwere literatuur heeft voortgebracht, zijn die, welke een historische stof behandelen, niet zeer talrijk. De historische roman past nu eenmaal niet in het kader der moderne letterkunde. Het sterk-individualistische van haar karakter staat in den weg aan de objectiviteit, die de bewerking van eenig historisch gegeven uiteraard vordert; de brandende belangstelling voor alles wat den mensch van dezen tijd beweegt, laat geen ruimte meer voor een beschouwen van wat in het verre verleden ligt. Voorzover een historische stof in verband staat met de verhoudingen van het heden, mogen ze dan nog aandacht vinden (men denke b.v. aan „De Opstandigen”), de toestanden en gebeurtenissen, die absoluut tot de geschiedenis behooren, die dus geenlei directe relatie meer hebben met de dingen van den dag, vallen buiten de interessesfeer der moderne romankunst.

Te meer is het daarom te waardeeren, dat de volkslectuur — volkslectuur dan bedoeld in den goeden zin van het woord — wel historische verhalen geeft, wel de aandacht der lezers vraagt voor wat de geschiedenis meedeelt. Enkele weken geleden schreef ik over de betekenis van zoodanige stof (naar aanleiding van Pennings historische boeken) een betoekenis, die in meer dan één opzicht groot is: voor een christelijke volkslectuur, die als zoodanig waarde hebben zal, is deze materie zelfs mee van de beste.

Uit dien hoofde verdient dan ook een nieuwe proeve van dit soort vermelding in deze rubriek van ons blad. Nu Penning, de volksverteller bij uitnemendheid, is heengegaan en met hem de voornameste Auteur onder ons van historische boeken is weggevalen, begroeten we met vreugde elke nieuwe poging, indien die ten minste goed is, om in dit genre iets te geven.

Het is daarom, dat ik in dit artikel wijs op het kortgeleden verschenen boek van Hugo King-

1397 Ghewarich God, ghi sijt hierboven.
Met rechte maghie u loven,
Die mi soe menighe ere doet.
Die u dienen, si sijn vroet.
Ghi moghet helpen ende beraden

1402 Alle die an u zoeken ghenaden.

De koning zag in dit alles Gods hand en zijn geloofstrouw beloofd.

Regel 1403—1414. Eggheric en zijn aanhangers te schande gemaakte Elegast in ere hersteld.

Hier is 'n felle antithese. De goddeloze Eggheric, hoe dapper ridder ook en hoe ook begunstigd door het lot, werd van alles niets, doch de vrome ridder Elegast, die op God vertrouwde, werd in z'n eer en goederen hersteld en beloofd met Eggheric's vrouw.

Het is deze felle antithese, veraanschouwelikt in de levensgang van de bijfiguren Elegast en Eggheric, die ons zuiver licht doet vallen op de tendenz van het nachtelijk gebeuren met Karel.

Elegast en Eggheric zijn zuivere en sterk sprekende typen — Elegast is 'n lichtende, Eggheric 'n donkere figuur. In Elegast is het vrome ridder-type belichaamd en Eggheric is de goddeloze boosheid zelve.

Heel anders Karel. Hij was in z'n rechtsijver 'n zedelijk-hoogstaand mens, doch in z'n usurpatie toch ook weer gebrekkig-menselijk en onrechtvaardig. We zagen, hoe door z'n ganse persoon in konflikt te brengen met en zichzelf te verloochenen voor het Godsbevel de christelijke vroomheid van Karel tot z'n hoogste spanning was gebracht. De goddeloze Eggheric ging onder, de vrome Elegast kwam tot eer. Doch hierin zien we ook het uiteindelijke resultaat van Karel's vroomheid: Gods goedgunstige beloning van zijn geloofsdaad. Dank zij de gehoorzaamheid aan Gods bevel was zijn leven gespaard geworden, was hij tot het inzicht van z'n fout als heerser gekomen, had hij 'n trouw vazal gevonden en 'n verraderlike vazal verloren en werd hij in staat gesteld z'n rechtsbedeling aan het ideaal te doen beantwoorden, door de staat van Elegast en van Eggheric aan hun beider toestand te doen beantwoorden. Inderdaad: God had door dat wonderlike bevel hem in meer dan één opzicht in het aanzien der mensen doen stijgen.

Zaandam.

T. SCHUYT.